

1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı; iyi tarım uygulamaları bitkisel üretim faaliyetlerinin, 07.12.2010 Tarih ve 27778 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik ve ISO/IEC 17065:2012 standardı doğrultusunda, gerçekleştirilmesi, kontrolü ve sertifikasyonu için uygulanacak yöntemleri ve sorumlulukları belirlemektir.

2. TANIMLAR

Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

İl müdürlüğü: Bakanlık il müdürlüğü

Kontrol: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği'ne uygun olarak yapıp yapılmadığını belirlemek, kayıtları tutmak, sonuçları rapor etmek üzere kontrolör tarafından gerçekleştirilen işlemlerdir.

Sertifikasyon: Kontrol faaliyetleri sonucu İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği'ne uygunluğu belirlenen tarımsal ürünün, üretici veya üretici grubu adına belgelendirilmesidir.

Bireysel sertifikasyon: Gerçek veya tüzel kişilerin kendi tasarrufu altındaki alanlarda ürettikleri ürünlerin, kendi adlarına sertifikalandırılmasıdır.

Grup sertifikasyonu: Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen üreticilerin ürettiği ürünlerin, üretici örgütü veya müteşebbis adına sertifikalandırılmasıdır.

Üretici: Tarımsal faaliyetlerini İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Üretici örgütleri: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere tüzel kişilik olarak bir araya gelen üretici organizasyonlardır.

Müteşebbis: İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak grup sertifikasyonu kapsamında üretim yapan, işleyen ve/veya pazarlayan tüzel kişileri veya İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak üretilmiş tarımsal ürünü bireysel sertifikasyon kapsamında işleyen ve/veya pazarlayan tüzel kişilerdir.

Kontrolör: İlgili mevzuata göre iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin uygunluğunu kontrol ve sertifikasyon kuruluşları adına kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen gerçek kişidir.

Sertifiker: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşları adına kontrolü tamamlanmış ürünün, İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği'ne uygunluğunu onaylamak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişidir.

3. İLGİLİ DOKÜMANLAR

FQF.216 İTU Bitkisel Üretim Başvuru Formu

FQF.218 İTU Teklif Formu

FQF.219 İTU Sözleşmesi

FQF.220 Kontrol Planı

FQF.222 İTU Bitkisel Üretim Kontrol Formu

FQF.222 İTU Bitkisel Üretim Kontrol Formu -Kapak

FQF.224 İTU Kontrol Gerçekleştirme Formu

FQF.225 İTU Numune Alma Formu

FQF.226 İTU Numune Etiket

FQF.227 İTU Kontrol Raporu

FQF.228 Gözden Geçirme ve Karar Formu

FQF.233 Sertifikalandırılmış Ürünler Listesi

FQT.22 Kalıntı Analizi İçin Numune Alma Talimatı

FQT.02 Belgelendirme Hizmetleri Ücretlendirme Talimatı

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	1/ 11

İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği

4. UYGULAMA

4.1 Başvuruların Alınması

Bitkisel ürünlerin, 07.12.2010 Tarih ve 27778 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik doğrultusunda sertifikasyon başvuruları, İTU Bitkisel Üretim Başvuru Formu ile alınır.

Başvuruda üretici bilgileri, başvuru bilgileri sertifika kapsamı, ürün bilgileri ve başvuru yapan kişi ya da kuruluşun imzalı onayı alınır. Başvurular; adres, iletişim bilgileri, elden ıslak imzalı, faks, e mail ve posta yolu ile alınmaktadır. Faks, e mail ve posta yolu ile alınan başvuruların ıslak imzalı olmasına gerek yoktur.

4.2 Başvuruların Gözden Geçirilmesi

Başvurular, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, İTU Bitkisel Üretim Başvuru Formunun ilgili bölümü doğrultusunda gözden geçirilir ve gerekirse üreticiler, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis ile irtibata geçilerek, sertifikasyon talebi ve durumu hakkında varsa tüm eksik bilgiler giderilir.

Başvuruların kişi yada kuruluş tarafından onaylı/imzalı olması gereklidir. Elden alınan başvurular ıslak imzalı olması, faks, e mail ve posta yolu ile alınan başvuruların ıslak imzalı olmaksızın onaylı ise başvuru kabul edilir.

Başvuru sonrasında yapılan kontrollerde müşteriden kaynaklanabilecek eksiklik (ÇKS, başka bir kuruluştan red alması vb. gibi teknik ve yeterlilik) olması durumunda başvuru red edilir. Red edilmesi nedenleri ile birlikte müşteriye mail, yazılı yada telefon ile bildirilir.

Sertifikasyonu, iptal işlemine maruz kalan üretici/üretici örgütü/müteşebbisler, iptal işlemine ait kararın verildiği tarihten itibaren on iki (12) ay süre ile kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerine dahil edilmez.

Sertifikasyon başvuruları, bireysel sertifikasyon veya grup sertifikasyonu olmak üzere aşağıda belirtilen iki (2) şekilde yapılabilir:

1. Gerçek veya tüzel kişilerin malik veya kiracılık sıfatıyla tasarrufu altında bulunan alanlarda üretim yapmaları halinde bireysel sertifikasyon yapılır.
2. Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen üreticilerin malik veya kiracılık sıfatıyla tasarrufu altında bulunan alanlarda üretim yapması halinde grup sertifikasyonu yapılarak üretici örgütü veya müteşebbis adına aşağıdaki şekilde sertifikalandırılır:
  - a) 07.12.2010 Tarih ve 27778 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliği kapsamında iyi tarım uygulamaları faaliyetine başlayacak grup sertifikasyonundaki üreticiler, üretici örgütünün idari organı veya müteşebbis ile ayrı ayrı sözleşme yapar. Müteşebbisin de sertifikasyon kapsamındaki ürünü üretmesi halinde, faaliyet alanı gruba dahil edilir.
  - b) Grup sertifikasının kullanım hakkı, üretici örgütüne veya müteşebbise aittir. Sertifikasyon kapsamındaki üreticiler, üretici örgütü veya müteşebbisin izni dışında sertifikayı kullanamaz. Ancak iyi tarım uygulamaları yapanlara yönelik destek ve hizmetlerden bireysel olarak yararlanabilir.

Üretici örgütleri ve müteşebbisler, iyi tarım uygulamalarına ilişkin bir kalite yönetim sistemi kurmak ve yürütmekle yükümlüdür. Gözden geçirme işleminde bu durum da değerlendirilir.

Sertifikasyon başvurusu ile ilgili tüm bilgi ve belgeler tamamlandığında, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda kontrol süreleri belirlenir. İTU Ücretlendirme Talimatı ve İTU Teklif Formu doğrultusunda teklif hazırlanarak, Genel Müdür onayı alındıktan sonra, başvuru sahibine gönderilir.

Kontrol süreleri aşağıda belirtilen şekilde belirlenir:

Bireysel Sertifikasyon

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	2/ 11

- Bireysel sertifikasyonda en az bir (1) gün,
- Aynı köy/mahalle sınırları içinde olması halinde bir (1) günde iki (2) üretici,
- Üreticinin farklı illerde üretim alanlarının bulunması halinde her il için bir (1) gün ilave edilir.

Grup Sertifikasyon

- Kalite yönetim sistemi kontrolleri için bir (1) gün,
- Üretim alanlarının aynı il sınırları içerisinde yer alması durumunda bir (1) günde en fazla üç (3) üretici kontrol edilir.

Kontrolör sayısının birden fazla olması durumunda, üreticilerin kontrol süreleri yukarıda belirtilen esaslara göre her kontrolör için oranlanarak hesaplanır.

Başvuru sahibi teklifi kabul ederse, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, İTU Sözleşmesi 2 nüsha olarak hazırlanır ve sözleşmelerin, başvuru sahibi veya yetkilisi tarafından imzalanması sağlanır. Başvuru sahibi veya yetkilisi tarafından imzalanan sözleşmeler, Genel Müdür tarafından da imzalanır ve ilgili dosyasına takılır.

FQC, sözleşme yaptığı veya sözleşmesi devam eden üretici/üretici örgütü/müteşebbislere ait iletişim, arazi ve ürün bilgilerini, sözleşme tarihinden/sözleşme yıl dönümünden itibaren en geç on beş (15) gün içerisinde il müdürlüğüne bildirir.

Sözleşme imzalanan üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis için, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, bir "Müşteri No" verilir.

"Müşteri No" aşağıda belirtilen kodlama ile uygulanır:

B.XXX.YY

B : Bitkisel üretim
XXX : 001'den başlayan sıra numarası
YY : Yılın son iki rakamı

4.3 Bitkisel Üretim Kontrol İşlemlerinin Planlanması

Kontrol işlemleri, üretimin tüm aşamalarının kontrolüne izin verecek dönemlerde gerçekleştirilir.

Gerekli görülmesi halinde Uzaktan denetim gerçekleştirilir. Bu denetimde bakanlığın İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğine uygun yapılmaktadır.

Bireysel sertifikasyonlarda, sertifikasyon kapsamındaki ürünün üretiminin yapıldığı tüm alanlar, yılda en az bir (1) kez kontrol edilir.

Üretici örgütleri veya müteşebbisler yılda en az bir (1) kez kontrol edilir. Bu kontrollerde kalite yönetim sistemi ile gruba dahil üreticilerden örnekleme yöntemi ile FQC tarafından belirlenen üreticilerin sertifikasyon kapsamındaki tüm üretim alanlarının kontrolleri yapılır.

Örnekleme yöntemi ile kontrol edilecek üretici sayısı; her alt kapsam için üretim sistemleri dikkate alınarak, gruba dahil üretici sayısının ayrı ayrı kareköklerinin toplamının alınması ile belirlenir. Karekök sonucu, ondalık sayı olması halinde yukarıya tamamlanır. Üretici seçiminde tüm ürünlerin kontrol edilmesi sağlanır. Müteakip kontrollerde farklı üreticiler seçilir. Üreticilerin seçiminde üretim alanlarının birbirine uzaklığı, büyüklüğü, yeri, ürün çeşitliliği, ürünün hasat zamanı, yapılan iç denetimlerde üreticinin uygunsuzluk sayısı, kontrol bulguları ve şikâyetler gibi risk değerlendirmesine göre dikkate alınmaktadır.

Bitkisel üretim yapılan işletmede, birden fazla ürünün kontrol ve sertifikasyonu aşağıdaki şekilde yapılır:

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	3/ 11

- 1) İlk kez sözleşme yapılan üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin kontrolünde, tüm ürünler için üretimin tüm aşamalarının kontrol faaliyetleri gerçekleştirilir. Aynı yıl içerisinde birden fazla üretimi gerçekleştirilen ürünler için kontrol yapılarak sertifika düzenlenmesini takiben, her dönem için yerinde kontrol yapmadan kayıtların kontrolü ile kontrol noktaları doğrulanır. Uygunluğu halinde sertifika revize edilerek yeniden yayınlanır. Ancak, üretim süreci dört (4) aydan kısa olan ürünlerde her dört (4) ayda bir kayıtların kontrolü ile kontrol noktaları doğrulanır. Hasat sezonu uzun olan ürünlerde ise risk analizine dayalı kontrol noktaları doğrulanır.
- 2) İkinci yıldan itibaren, aynı kapsamda olan fakat farklı hasat dönemine sahip birden fazla ürünün müteakip kontrollerinde; ilk hasadı gerçekleşen ürün ile üretim alanı/yetiştiricilik kapsamı en çok olan ürünün hasat veya kesim dönemi dikkate alınarak kontrol faaliyeti gerçekleştirilir. Sertifika kapsamındaki diğer ürünler için çevre, insan ve hayvan sağlığı açısından risk değerlendirmesi yapılarak tüm kontrol noktaları için objektif delillerin elde edilmesi durumunda, yerinde kontrol yapmadan kontrol faaliyeti tamamlanabilir. Sözleşme kapsamında yer alan ancak yerinde kontrol edilmeyen ürünlerin hasat dönemlerinde analiz raporlarının uygun olması halinde sertifika revize edilerek yayınlanır.
- 3) Kontrol noktalarında değişikliğe gidilmesi, sertifikasyon kapsamına yeni bir ürünün, üreticinin veya üretim alanının dahil edilmesi veya sertifikalı üretime ara verilmesi durumlarında 1. maddede belirtildiği şekilde kontrol faaliyetleri gerçekleştirilir.

Grup sertifikasyonu kapsamında ilk kez sözleşme yapılan üretici örgütü veya müteşebbislerin ilk sertifikalarının geçerlilik döneminde; kontrol edilen üretici sayısının %50'si kadar üreticiye ilave olarak habersiz kontrol yapılır. Bu kontrollere ilaveten, yılda en az bir (1) kez her sertifikasyon seçeneğindeki sözleşme yapılan tarafların en az %10'u habersiz olarak kontrol edilir. FQC, bu habersiz kontrollerde, üretici gruplarının öncelikle kalite yönetim sistemini kontrol eder, herhangi bir uygunsuzluk görmesi durumunda gruba dahil üreticileri, İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde kontrol edilir. Üreticilerin seçiminde üretim alanlarının birbirine uzaklığı, büyüklüğü, yeri, ürün çeşitliliği, ürünün hasat zamanı, yapılan iç denetimlerde üreticinin uygunsuzluk sayısı, kontrol bulguları ve şikâyetler gibi risk değerlendirmesine göre dikkate alınmaktadır.

Habersiz kontrollerde; kontrolden en fazla kırk sekiz (48) saat öncesinde üretici, üretici örgütü veya müteşebbise bildirimde bulunulur. Üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler geçerli bir mazeret bildirmek suretiyle habersiz kontrolün bir defaya mahsus ertelenmesini talep edebilir.

İlk kez sözleşme yapılan üretici/üretici örgütü/müteşebbislerin kontrolünde veya ilk kez sertifikasyon kapsamına alınan ürünlerin kontrolünde, istenilen düzeltici faaliyetlerin üç (3) aydan daha fazla bir sürede kapatılması durumunda, yeniden yerinde kontrol yapılır.

Kontrol işlemlerinde görevlendirilecek Kontrolörler, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, yetkinliklerine göre görevlendirilir.

Kontrol işlemlerine ilişkin Kontrolör ve sürenin belirlenmesini takiben, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, belirlenen Kontrolörün adı, üretici/üretici örgütü/müteşebbisin adı ve adresi, kontrol tarihi, kontrol süresini içeren Kontrol Planı hazırlanır.

Kontrol Planı, teyit edilmesi amacıyla, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, genel olarak kontrol işlemlerinden yedi (7) gün önce, ilgili üretici/üretici örgütünün idari organı/müteşebbise ve kontrol işlemlerini gerçekleştirecek Kontrolöre bildirilir.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	4/ 11

5. Bitkisel Üretim Kontrol Gerçekleştirilmesi

5.1 Bitkisel Üretim Kontrol İşlemleri

Kontrol işlemleri, üretimin tüm aşamalarının kontrolüne izin verecek dönemlerde gerçekleştirilir.

Bireysel sertifikasyonlarda, sertifikasyon kapsamındaki ürünün üretiminin yapıldığı tüm alanlar, yılda en az bir (1) kez kontrol edilir.

Üretici örgütleri veya müteşebbisler yılda en az bir (1) kez kontrol edilir. Bu kontrollerde kalite yönetim sistemi ile gruba dahil üreticilerden örnekleme yöntemi ile FQC tarafından belirlenen üreticilerin sertifikasyon kapsamındaki tüm üretim alanlarının kontrolleri yapılır.

Örnekleme yöntemi ile kontrol edilecek üretici sayısı; her alt kapsam için üretim sistemleri dikkate alınarak, gruba dahil üretici sayısının ayrı ayrı kareköklerinin toplamının alınması ile belirlenir. Karekök sonucu, ondalık sayı olması halinde yukarıya tamamlanır. Üretici seçiminde tüm ürünlerin kontrol edilmesi sağlanır. Müteakip kontrollerde farklı üreticiler seçilir.

5.2 Kontrol işlemlerin gerçekleştirilmesi

Kontrol işlemlerinin aşamaları aşağıda verilmiştir:

1. Açılış toplantısı,
2. Kontrolün gerçekleştirilmesi,
3. Değerlendirme,
4. Kapanış toplantısı.

5.2.1 Açılış Toplantısı

Açılış toplantısına; Kontrolör, üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisi ve gerek görülen ilgili kişiler katılır.

Açılış toplantısı; Kontrolör tarafından, aşağıda belirtilen gündem doğrultusunda gerçekleştirilir:

- Tanışma ve Ziyaret Sebebi
- Sertifikasyon Kapsamı
- Kontrol Planının Teyidi
- Kontrol Yöntemi ve Numune Alımı
- 1. Derece ve 2. Derece Zorunluluk Tanımı
- Gizlilik
- İş Güvenliği ve Acil Durumların Teyidi
- Önceki Kontrol Bulgularının Onaylanması
- Kapanış Toplantısının Zamanı
- Sorular

Üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisi tarafından talep edildiği takdirde, Kontrolör tarafından, Kontrol Planında değişiklik yapılabilir.

5.2.2 Bitkisel Üretim Kontrolünün Gerçekleştirilmesi

Bitkisel üretim kontrol işlemleri, İTU Yönetmeliği'nde yer alan yükümlülüklerin yerine getirildiğinin teyidi amacıyla, Kontrol Planı ve İTU Yönetmeliği doğrultusunda oluşturulmuş olan, İTU Bitkisel Üretim Kontrol Formu ve/veya İTU Yönetim Sistemi Kontrol Formu ile gerçekleştirilir.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	5/ 11

İTU Yönetmeliği'nin, atıfta bulunduğu uygun/gerekli kontroller, ilgili referansların gereklerini karşılmasını sağlamak amacıyla yerine getirilir. Bu çerçevede kontroller, dokümanların, kayıtların incelenmesi ve uygulamaların gözlemlenmesi ile gerçekleştirilir.

Kontrol sırasında/sonucunda tespit edilen bulgular ve uygunsuzluklar, Kontrolör tarafından, İTU Kontrol Gerçekleştirme Formuna kaydedilir.

İyi Tarım Uygulamaları bitkisel üretim alt kapsamlarına göre kullanılması gereken kontrol formu İTU Kontrol Gerçekleştirme Formu kullanılması gerekmektedir.

Grup Sertifikasyonu için, bu kontrol formlarına ek olarak, Yönetim Sistemi Kontrol Formu kullanılır.

Numune Alınması

Kontrolör, kontrol işlemleri sırasında, aşağıda belirtilen şekilde analiz amaçlı numune olarak, kalıntı analizi yaptırılmasını talep ederler:

1. Kalıntı analizi için numuneler, Kontrolör tarafından alınır ve Numune Alma Formu doldurularak, Üretici veya Üretici Vekilinin imzası alınır.
2. Numune alma yöntemleri aşağıda belirtilmiştir:
  - a) Örtü Altı/Serada yetiştirilen ürünler için; kontrolü yapılacak seranın büyüklüğüne göre M ya da N şeklinde yürünerek örnek numune alınır. Analiz sonuçlarının gerçeği yansıtması için, alanın giriş ve kenar noktalarından numune alınmaz. Alınacak örnek numuneler, en az 10 adet veya 2 kg olmalıdır.
  - b) Meyve ağaçları için; kontrolü yapılacak alanda, tüm alanı temsil edecek şekilde, N şeklinde yürünerek meyve ağaçlarının yan, alt, orta ve üst dallarındaki meyvelerden rastgele 1'er adet ya da 2 kg numune alınır.
  - c) Yaprağı yenen sebzeler için; kontrolü yapılacak alanda, tüm alanı temsil edecek şekilde, N ya da M şeklinde yürünerek alınacak numunelerin dış kısmındaki yaprakları atıp, genç yapraklardan numune alınır. Kalıntı analiz sonuçlarının daha homojen dağılımı için parselin giriş ve kenarlarından örnek numune alınmaz.
  - d) Üzüm vb. meyveler için; kontrolü yapılacak alanda, tüm alanı temsil edecek şekilde N şeklinde yürünerek en az 10 adet ya da 2 kg salkım alınır.
  - e) Kavun, karpuz vb. meyve veya sebze ürünlerinde ise; kontrolü yapılacak alanda N şeklinde yürünerek rastgele tüm alanı temsil edecek şekilde 2 adet ürün alınmalıdır.
3. Kalıntı analizi için numune alınacak parsel sayısı birden çok ise bu farklı parsellerden toplanan ürünler hijyen bir ortamda paçal edilerek hazırlanır.
4. Birisi FQC' de kalmak üzere, birisi üreticide kalmak üzere, birisi de laboratuvara gönderilmek üzere 3 adet numune alınır.

Şahit Numune:

İtiraz durumu için paçal numuneden eş zamanlı olarak ayrılan numunedir. İtiraz durumunda paçal numune en az iki katı kadar alınır.

Şahit numune alımında numune alma yöntemlerinde izlenen sistem uygulanır. Şahit numune; biri FQC'de, biri müteşebbiste, biri de laboratuvara gönderilmek üzere 3 adet alınır. Bir sıkıntı söz konusu olduğunda hem müteşebbisin elindeki şahit numune laboratuvara gider, hem de FQC'nin elindeki şahit numune laboratuvara gider. Şahit numunenin uygun koşullarda saklaması için müteşebbise hangi koşullarda saklaması gerektiği kontrolör tarafından uyarılmalıdır.

Laboratuvar analiz sonucuna itiraz, analiz için laboratuvar numunesi alım aşamasında yazılı başvuru ile yapılır. Laboratuvar numunesi ve şahit numune eş zamanlı olarak aynı laboratuvarda veya bakanlığın referans gösterdiği laboratuvara analize gönderilir.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	6/ 11

Laboratuvar numunesi analiz sonucunun olumsuz olması durumunda şahit numune analiz sonucu esas alınır. Bunun dışında herhangi bir itiraz hakkı söz konusu değildir. Tüm bu analizler sonucu, tekrar kalıntı çıkar ise karşılıklı sözleşmeyi iptal edip, kuruluşa 12 aylık bir ceza verip, tüm KSK lara duyuru yapılması sağlanır. En geç 20 gün içerisinde analiz sonuçları ile birlikte raporlar müteşebbisin faaliyet gösterdiği il müdürlüğüne gönderilir.

5. Numuneler ambalaj poşeti ile ambalajlanarak poşetin ağzı açılmayacak ve hava almayacak şekilde mühürlenip poşet üzerine Numune Etiketleri yapıştırılarak tanımlanır. Bu numunelerden biri kalıntı analizi için laboratuvara gönderilir. Diğer numune, üretici/üretici örgütü/müteşebbisler ya da temsilcileri tarafından 1 ay süre ile saklanır. Numune poşetindeki tek kullanımlık plastik mühürde FQC markası ve Numune Sıra No bilgileri yer alır.

6. Kontrolör(ler) numune alımı sırasında kontaminasyonun önlenmesine için,

- Kuruluşun hijyan ve kontaminasyon olmaması ile ilgili kurallarına uyar,
- Her numune alınıda eldiven, maske, giysi vb. önlemleri alır,
- Bu kurallara uyumdan Kontrolör(ler) doğrudan sorumludur.
- Açılış ve kapanış toplantısında denetim ekibi, gözlemci yada kuruluşu bilgilendirir.

Ürün analizleri, üretici/üretici örgütü/müteşebbisler tarafından, TÜRKAK'tan ISO/IEC 17025 akredite veya Bakanlıkça yetkilendirilen laboratuvarlarda yaptırılır.

FQC, bireysel üretici ve gruba dahil bütün üreticilere ait sertifikasyon kapsamındaki ürünlerin analiz raporlarını üretici/üretici örgütü/ müteşebbisler dosyalarında bulundurur. Üretici/üretici örgütü/müteşebbisler de analiz raporlarını muhafaza ederler.

Analiz Raporlarının uygun olup olmadığının kontrolör tarafından yorumlanması gerekmektedir. Uygun değil ise bu durumun nedenlerinin, Kontrol Raporunda ayrıntılı olarak belirtilmesi gerekir.

Sertifikerin de İTU Gözden Geçirme ve Karar Formundaki Analiz Raporları kısmında, kontrolörün analiz sonucunu uygun bir şekilde değerlendirip değerlendirmedini kontrol etmesi gerekir.

5.2.3 Kapanış Toplantısı Öncesi Değerlendirme

Kontrolörler, değerlendirmede, bitkisel üretim kontrol işlemleri sonucunda elde edilen bulguları gözden geçirirler.

İTU Yönetmeliği'nde yer alan şartlardan ve sistem dokümanlarından sapmalar tespit edilirse uygunsuzluklar, İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunda tanımlanarak, Kontrolör tarafından imzalanır.

Kontrolör, üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisine, uyulmayan "1. Derece ve 2. Derece Zorunluluk" ları açıklar ve bunların kabul edildiğinin teyidi amacıyla, İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunun imzalanmasını ister. İmzalanan İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunun bir kopyası üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisine iletilir.

Üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisine, kontrol sonucu talep edilen düzeltici faaliyetlerin en fazla yirmi sekiz (28) gün içerisinde kapatılması uyarısı yapılır.

İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunun bir kopyası da, daha sonra İTU Planlama Sorumlusuna ulaştırılır.

Üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisinin, İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunu imzadan imtina etmesi durumunda Kontrolör, bir tutanak hazırlayıp imzaladıkları tutanağı ve İTU Kontrol Gerçekleştirme Formunun bir kopyasını İTU Planlama Sorumlusuna iletir.

5.2.4 Kapanış Toplantısı

Kapanış toplantısı; kontrolün tamamlanmasından sonra, Kontrolör ile üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbis temsilcisinin ve gerek görülen ilgili personelin katılımı ile yapılır.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	7/ 11

Kapanış toplantısı; Kontrolör tarafından, aşağıda belirtilen gündem doğrultusunda gerçekleştirilir:

- Teşekkür
- Sertifikasyon Kapsamının Teyidi
- Kontrolün Genel Özeti ve İyi Yanlar
- 1. Derece ve 2. Derece Zorunlulukların Açıklanması
- Düzeltici Faaliyet İhtiyaçları
- Gizliliğin Teyidi
- Sertifikasyon Kararı ve Sertifika Yayını
- Logo ve Sertifika Kullanım Kuralları
- Şikâyetlerin Ele Alınması ve İtirazlar
- Sorular

Toplantıda Kontrolör, yapılan kontrolün olumlu ve/veya olumsuz sonuçlarını, varsa uyulmayan 1. Derece ve 2. Derece Zorunlulukları anlaşılacak şekilde sunar.

Kontrolör tarafından;

- ✓ "Uyulmayan 1. Derece ve 2. Derece Zorunluluk" tespit edilmediği takdirde- Sertifikere sertifikasyon veya yeniden sertifikasyon yönünde olumlu görüş bildirileceği,
- ✓ "Uyulmayan 1. Derece ve 2. Derece Zorunluluk" tespit edildiği takdirde- takip faaliyeti gerektiği belirlenmişse takibin gerçekleştirileceği ve düzeltici faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden sonra Sertifikere, sertifikasyon veya yeniden sertifikasyon yönünde olumlu görüş bildirileceği

ifade edilir.

Sertifikasyon yönünde olumlu görüş bildirilebilmesi için 1. Derece Zorunluluklarının tamamına, 2. Derece Zorunlulukların en az %95'ine ve taraflar arasında yapılan sözleşme esaslarına uyulması gerekmektedir.

Kapanış toplantısında, sertifika üzerinde yer alacak bilgilerin tekrar teyidi için, sertifikasyon kapsamı gözden geçirilir.

Sertifikasyonu askıya alınmış üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler için, Kontrolör tarafından, takip faaliyetinde, uyulmayan 1. Derece Zorunluluklar ile 2. Derece Zorunluluklar kapatılmış ise sertifikasyonun geçerliliğinin devamı, kapatılmamış ise sertifikasyonun kapsamının daraltılması veya geri çekilmesi yönünde, tavsiyede bulunulacağı ifade edilir.

5.3 Raporlama ve Kontrol Sonrası İşlemler

5.3.1 Raporlama

Kontrolör, kontrol bulgularını gözden geçirmek ve kontrol sonuçlarına karar vermek için kontrolün gerçekleştirilmesi sırasında elde edilen tüm bilgi ve kanıtları analiz ederek, Kontrol Raporunu hazırlarlar.

Kontrol yapıldığı veya düzeltici faaliyetlerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç on dört (14) gün içerisinde, Kontrolör tarafından, ilgili rapor formatı kullanılarak rapor hazırlanır.

Kontrol raporlarının numarası, "Müşteri No" dur.

5.3.2 Hesaplama Sistemi

Müşterinin, İTU Bitkisel Üretim Kontrol Formundeki Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yayımlamış olduğu TÇ/BÜ/MS Kontrol Noktalarından, 1.Derece Kontrol Noktalarının (kapsam dışındakiler hariç) tamamına uyulması gerekmektedir.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	8/ 11

2.Derece Kontrol Noktalarının ise (kapsam dışındakiler hariç) en az %95'lik kısmına uyulması gerekmektedir.
2.Derece Kontrol Noktalarına uyum seviyesi, aşağıda verilen şekilde hesaplanır:

$$\text{Uyum Seviyesi} = (\text{2.Derece Kontrol Noktalarının toplam sayısı} - \text{Uyum Sağlanmayan 2.Derece Kontrol Noktalarının sayısı}) \times 5\%$$

Uyum Seviyesi hesaplaması sonrasında gereken durumlarda aşağı yuvarlama yapılır.

Örnek:

2.Derece Kontrol Noktalarının toplam sayısı=118

Uyum Sağlanmayan 2.Derece Kontrol Noktalarının sayısı=6

Uyum Seviyesi= $(118 - 6=112) \times 5\% = 3.5$

Açıklama:

2. Derece Kontrol Noktalarına uyum seviyesi 3.5 olup aşağı yuvarlanmalıdır.
- 112 uygulanabilir 2.Derece Kontrol Noktası - 3 uyum sağlanmayan 2. Derece Kontrol Noktası sayısı= 109

Kapsam dışı ve tavsiye niteliğinde olan kontrol kriterleri hesaplama sistemine dahil edilmemektedir.

5.3.3 Kontrol Sonrası İşlemler

Sertifikasyon kararı için Kontrolör tarafından, İTU Planlama Sorumlusuna ve bu yolla Sertifikere sağlanan bilgiler, asgari olarak aşağıdakileri içerecek şekilde hazırlanır:

- İTU Kontrol Raporu
- Kontrol Planı
- İTU Bitkisel Üretim Kontrol Formu ve/veya İTU Bitkisel Üretim Yönetim Sistemi Kontrol Formu
- İTU Kontrol Gerçekleştirme Formu
- Varsa- Düzeltici faaliyetlere ilişkin kayıtlar
- Varsa, kontrole ilişkin diğer kayıtlar ve ekleri

Bu aşamada Kontrolör, üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler tarafından gönderilen düzeltici faaliyetleri kabul edilebilirlikleri açısından gözden geçirir.

Kontrolör yapılan analizlerin sonucunda, Laboratuvarдан gelen analiz raporlarını inceler. Yapılan testlerin laboratuvar test kriterlerine uygunluğu için aşağıdaki kontroller yapar;

- Testlerin hangi parametrelerde yapıldığı,
- Laboratuvarın uyguladığı standartlar,
- Laboratuvarın test ortamı ve test değerindeki belirsizlikleri,
- Laboratuvarın kabul edilebilirlik test toleransları.
- Test kriter ve parametrelerinin Bakanlığın test değerlerine uygunluğunun kontrolü,
- FQC'nin toleranslar dahilindeki kabul edilebilir değerleri, İstenen sonuç kalıntı değeri "tespit edilemedi" şeklindedir. Ancak, değerler laboratuvarın toleransları içerisinde kalması şarttır. Ancak bu sonuçla kabul edilebilir.
- Kalıntı tespit edilir ise ve laboratuvar test toleransları dışındaki sapmalarda değerlendirme sonucu olumsuzdur ve kesinlikle kabul edilmez.

Test sonucunda aşağıdaki bölümdeki laboratuvar test sonuç bölümüne bakılarak değerlendirme yapılır.

Üretici Firma Adı/ Kişi Adı/ Kodu/Adresi (Producer Name) : Çakır Özel Eğitim A.Ş.
Üretim Yeri (Place of production) :
Bazı Sayfa Sayısı (Total Page) : 3

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	9/ 11

Ayrıca kontrolör tarafından rapor içeriği kontrol edilerek değerlendirilir. Bu değerlendirmeler;

Rapor No (Report No),
Analizin Amacı,
Numuneyi Gönderen,
Gönderici Adresi,
Numunenin Laboratuvara Geldiği Tarih ve Saat,
Analiz Başlama ve Bitiş Tarihi,
Numunenin Gönderildiği Yazının tarih ve sayısı,
Numunenin,
Cinsi,
Miktar,
Üretici Firma Adı/ Kişi Adı/Kodu/Adresi,
Üretim Yeri,
bilgileri kontrol edilir.

Ayrıca; Ölçüm Limiti Düzeyinde kontrol edilen pestisitler (LOQ), (mg/kg) laboratuvar tarafından test yapıp yapılmadığı kontrol edilir.

Kontrolör raporda aşağıdaki bilgiler kontrol eder.

- ❖ Analiz sonuçları yukarıda belirtilen numune için geçerli olması,
- ❖ Akreditasyon kapsamında olması gerekli,
- ❖ Deney Laboratuvarı olarak faaliyet gösteren MSD Tarımsal Analiz Laboratuvarı, TÜRKAK`tan TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre akredite olması,
- ❖ Analizi yapılan numunede, numunenin alınışından laboratuvara teslimine kadar olan prosedürlerin ve yapılması istenen analizlerde teknik ve hukuki sorumluluk numuneyi/örnekleme alan FQC'ye numunenin alınması, testlerin yapılması ve raporlandırılması ise testi yapan laboratuvar sorumluluğundadır.
- ❖ Sertifikeler, talep ettiği takdirde laboratuvardan uygunluk değerlendirilmesi yapmasını talep edebilir.
- ❖ Uygunluk beyanı, görüş ve yorumlar teslim alınan numuneye aittir.
- ❖ TÜRKAK akreditasyon kurumu, Akreditasyon Birliği (ILAC) ile karşılıklı tanınma antlaşması imzalamış olması güvenilirlik açısından önemlidir.

Uygunsuzluklar için takip faaliyeti gerektiği önerilmemişse, bu uygunsuzlukların giderilip giderilmediği doküman ve kayıtların incelenmesi ile de kontrol edilir.

Kontrolün tamamlanmasını müteakip, üretim alanlarında üretici, üretici örgütü, müteşebbis veya temsilcileri ile Kontrolörün imzasını taşıyan kontrol raporu, rapor tarihinden itibaren bir (1) ay içerisinde bilgi için faaliyet gösterilen ildeki il müdürlüğüne gönderilir.

6. Gözden Geçirme ve Sertifikasyon Kararı

FQC, sertifikasyon karar yetkisini kendisinde tutar, hiç bir şekilde dışarıya taşere etmez. Bu doğrultuda, FQC bünyesinde, tam zamanlı olarak çalışan Sertifikeler atanmış ve karar için yetkilendirilmiştir.

Sertifikasyon kararlarını alan kişilerin, kontrolü gerçekleştirenlerden farklı olması esastır.

Kontrolörlerin hazırladığı rapor son karar olmayıp, Sertifikere görüş niteliğindedir.

Kontrolörler tarafından hazırlanan kontrol raporları ve ekleri, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, gözden geçirilmek üzere Sertifikere iletilir.

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	10/ 11

Sertifiker, kendisine iletilen kontrol raporları ve eklerini, İTU Gözden Geçirme ve Karar Formu doğrultusunda gözden geçirerek, sertifikasyon kararının verilmesi için herhangi bir eksiklik olup olmadığını gözden geçirir.

Sertifiker, kontrolün yapıldığı veya düzeltici faaliyetlerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç on dört (14) gün içerisinde sertifikasyona ilişkin kararını verir.

Sertifiker;

- İTU Kontrol Raporu,
- İTU Bitkisel Üretim Kontrol Listeleri ve/veya İTU Bitkisel Üretim Yönetim Sistemi Kontrol Listesi
- İTU Kontrol Gerçekleştirme Formu
- Yaptırılan analiz sonuçlarının kontrolör tarafından uygun bir şekilde değerlendirip değerlendirmedini kontrol edilmesi
- Varsa, kontrole ilişkin diğer kayıtlar ve eklerini

İnceleyerek kararını verir.

Sertifiker dosya kontrolleri aşamasında yapılan analizlerin deyi, içeriği ve sonucu hakkında değerlendirmeler yapar. Bunun için FQT.22 Kalıntı Analizi için Numune Alma talimatındaki şartlardan yararlanarak yapar.

Sertifiker, İTU Gözden Geçirme ve Karar Formundaki Analiz Raporları kısmında, kontrolörün analiz sonucunu uygun bir şekilde değerlendirip değerlendirmedini kontrol eder.

Sertifiker, kontrol raporu ve eklerinde sağlanan bilgilerin, sertifikasyon şartları ve sertifikasyon kapsamı açısından yeterliliğini teyit eder.

Sertifikerin yaptığı gözden geçirme sonucunda, muallakta kalan, detaylı bilgi gerektiren durumlarda, raporu hazırlayan Kontrolörden bilgi talep edilebilir. Bu durumlarda karar, sonraya bırakılır. Kontrolör ile koordinasyon kurularak gerekli bilgilere ulaşılması sağlanır.

Sertifikerin kararı, sertifikasyonun verilmesi yönünde ise karar, sertifika düzenlenmesi amacıyla İTU Planlama Sorumlusuna bildirilir.

Sertifikerin kararı, sertifikasyonun verilmemesi yönünde ise karar, üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbise yazılı olarak bildirilir ve bu kararın nedenleri belirtilir.

7. Sertifikaların Düzenlenmesi

Sertifikerin, sertifikasyona ilişkin olumlu kararı sonrasında, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, formatı bakanlıkça belirlenen, İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası düzenlenir.

Sertifikada aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a) Kuruluş adı, adresi, Bakanlıkça verilen kodu ve varsa logosu,
- b) Akredite olmasını müteakip Akreditasyon Kurumunun markası,
- c) Sertifika numarası,
- d) Üretici veya üretici örgütü ya da müteşebbis adı ve üretim yeri ile birlikte sertifikasyon seçeneği, ayrıca grup sertifikasyonunda gruba dahil üretici listesi,
- e) "Kontrol edilerek 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygunluğu tespit edilmiştir" ibaresi,

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	11/ 11

- f) Kontrol tarihi,
- g) Sertifikanın kapsadığı ürünün adı, miktarı, bitkisel üretimde ürüne göre üretim alanı,
- h) Birincil üretimin/işlenmemiş ham ürün veya ürün işlemenin dahil olup olmadığına dair bilgi,
- i) Sertifikanın geçerlilik tarihi,
- j) Sertifikanın yayınlandığı yer ve tarih,
- k) Sertifikerin adı, soyadı ve imzası.
- l) Revizyon no ve tarih

Sertifika numarası, "Müşteri No" dur.

Bitkisel üretim kapsamında yer alan birden fazla ürün aynı sertifikada yer alabilir.

Sertifikanın geçerlilik süresi, düzenlendiği tarihten itibaren en fazla on iki (12) aydır.

Sertifikanın yayınlanmasından sonra, sertifika geçerlilik süresi içerisinde aynı kapsamdaki yeni ürün veya ürünlerin kontrolünün tamamlanması durumunda, önce yayınlanan sertifika revize edilerek yeni ürünler sertifika kapsamına alınabilir. Sertifikanın revize edilmesi durumunda, sertifika geçerlilik süresi uzatılamaz.

Sertifikalar, Sertifiker tarafından imzalandıktan sonra, kopyası üretici, üretici örgütü veya müteşebbisin dosyasında muhafaza edilerek, aslı ilgili üretici, üretici örgütü idari organı veya müteşebbise gönderilir/teslim edilir.

İTU Sertifikalandırılmış Ürünler Tablosu, İTU Planlama Sorumlusu tarafından, yayınlanan sertifikalarda yer alan bilgiler doğrultusunda güncellenir.

REVİZYON BİLGİLERİ

Rev. No	Revizyon Tarihi	Revizyon Açıklaması
00	05.06.2017	İlk Yayın
01	15.08.2017	İyi tarım uygulamaları grup sertifikasyonunda gerçekleştirdiği, karekök yöntemi ile kontrol edilecek üreticilerin seçimi-habersiz kontrollerin seçimi ve KYS kontrolünde uygulanan yöntemler 4.3.Bitkisel Üretim Kontrol İşlemlerinin Planlanması maddesine eklendi.
02	10.04.2020	Müşterileri belgelendirme başvurusunun nasıl alındığına dair ekleme yapıldı.
03	01.03.2021	Madde 4.2' ye ekleme yapıldı.
04	28.07.2021	Madde 4.3' ye ekleme yapıldı.
05	14.02.2022	Prosedür ve Formların kodlaması değiştirildi. FQP-İTU.09 ve FQP-İTU.10 birleştirildi.
06	20.02.2023	5.3.3 Kontrol Sonrası İşlemler bölümüne laboratuvar testleri ve testlerin değerlendirilmesi ile ilgili eklemeler yapıldı.
07	28.03.2023	Prosedür içeriğinde genel düzeltmeler yapıldı. 6. Bölüme eklemeler yapıldı.

HAZIRLAYAN YÖNETİM TEMSİLCİSİ	ONAY GENEL MÜDÜR
----------------------------------	---------------------

Doküman No	Tarih	Revizyon	Sayfa
FQP.26	28.03.2023	07	12/ 11